

Annie Besant Tukholmassa.

Lähimpinä päivinä ennen Annie Besantin tuloa sisälsivät sanomalehdet sekä elämäkerrallisia tietoja kuulusta puhujasta että ylistäviä kuvauksia hänen teosofisesta toiminnastaan. Kun hän maanantai-aamuna lokakuun 21 p:nä yöjunalla saapui Malmöstä, oli häntä vastassa „Centralbangården“-asemalla joukko T. S:n jäseniä, jotka vilpittömällä innolla ja kunnioituksella lausuiivat hänet tervetulleeksi neljättä kertaa Ruotsin pääkaupunkiin.

Mrs. Besant ei lainkaan näyttänyt uupuneelta. Sittenkun hän viime kesänä oli valittu presidentiksi eversti Olcottin jälkeen, oli hän syyskuussa ollut Amerikassa ja matkusti nyt pikakyytiä Englannin, Hollannin, Skandinavian, Saksan ja Italian kautta aikoen 6 p:nä marraskuuta lähteä Genuasta Intiaan, missä hänellä on kotinsa talvella. Öisin on hän tottunut matkustamaan ja päivät on hän täydessä työssä, pitää julkisia esitelmii ja kokouksia, yksityisiä kokouksia teosofien ja yksityisten oppilastensa kera, ottaa osaa seuralämäään, suorittaa presidentin tehtäviä, hoitaa kirjevaihtoa y. m. On kerrassaan ihme, että 60-vuotias nainen kestää tällaista rasittavaa työtä hetkeäkään kadottamatta mielensä tasapainoa, kärsivällisyyttä tai rajatonta intoaan. Niinkuin sanottu, oli hän kuin ilmi terveys, tumma terve iho valkeitten kiharien reunustamana ja silmät voimaa ja hyvyttä loistaen.

Hän asui tällä kertaa yksityisperheessä erään Seuran jäsenen luona, ja sydämellisesti puristettuaan jokaisen läsnäolevan kättä, lähti hän vaunuissa asuntoonsa.

Kello 12 pidettiin ensimmäinen kokous jäseniä varten Teosofisessa Keskustoimistossa, Engelbrektinkatu 7. Kun Ruotsalaisen Osaston ylisihtööri valituin sanoin englanninkielellä oli lausunut uuden presidentin tervetulleeksi, puhui Mrs. Besant aineesta: „Mikä tekee ihmisestä teosofin?“ Hän selitti, että täydellinen teosofi on ihminen, jolla on jumalallinen viisaus, joka „tuntee Jumalan“, ja että teosofi sanan tavallisessa merkityksessä on ihminen, joka pyrkii jumalalliseen viisauteen ja Jumalan tuntoon. Tälle tavalliselle teosofille on teosofian älyllinen tutkiminen sangen tärkeätä, mutta se ei ole kylliksi. Kun ihminen tutkimuksillaan on tullut vakuutetuksi muutamista suurista luonnon tosiasioista, kuten ihmiskunnan henkisestä ykseydestä, jälleensyntyemisestä ja karmasta, silloin häneltä kysytään näiden oppien toteuttamista käytännössä. Sillä ainoastaan elämisen kautta voi älyllinen vakaumus muuttua personalliseksi henkiseksi tiedoksi. Puhuja antoi sitten esimerkkejä siitä, mikä käytännöllinen merkitys kullakin näistä opeista on. Jälleensyntyemisoppi esim. tuntuu monesta jotakuinkin teoretiselta otaksumalta, josta muka ei jokapäiväisessä elämässä ole sanottavaa hyötyä, mutta sille, joka tähän oppiin syvennälle tunkeutuu, on se suureksi hyödyksi juuri arkielämän elämisessä. Sillä kun elämää katselemme jälleensyntyemisen valossa, näyttäytyy kukin maallinen elämä yhdeksi päiväksi siinä pitkässä elämien sarjassa, mikä kunkin ihmissielun on loppuun käytävä, ja tämä opettaa meille kärsivällisyyttä, suvaitsevaisuutta, kestävyyttä, huolellisuutta ja malttia

kaikissa vaiheissamme. Ja taaskin karman oppi terottaa mieleemme sitä perustotuutta, ettei mikään paha meitä kohtaa ansaitsemattomasti. Kun joku ihminen meitä vainoo tai loukkaa, on meidän iloittava, sillä kärsimyksemme on tilaisuus vanhan velan suorittamiseen.

Kun Mrs. Besant oli vastannut muutamiin kirjallisesti tehtyihin kysymyksiin, loppui kokous. Kello kolme oli osaston hallinnolla kokous, jossa Mrs. Besant johti puhetta, ja tässä tilaisuudessa hän muun muassa antoi suostumuksensa Suomalaisen Osaston perustamiseen, jonka jälkeen hänelle Suomen teosofien puolesta ojetettiin aistikas, valkoiselle silkille kirjailtu adressi.

Samana iltana piti hän julkisen esitelmän Musikalisen Akatemian suuressa salissa aineesta: „Christianity in the light of theosophy“ – „Kristinuskon teosofian valossa“.

Sali, johon mahtuu 800 henkeä istumaan, oli miltei täpö täynnä hienoa yleisöä.

Mrs. Besant huomautti aluksi, kuinka liikeinen yhteys kaikkina aikoina on ollut olemassa uskonnon ja sivistyksen välillä. Uskonto kulloinkin antoi leimansa sivistykselle, ja kun uskonto kangistui dogmeihin ja kirkonmenoihin, joista henki puuttui, silloin oli kulttuurinkin häviö edessä. Näin tapahtui vanhassa Egyptissä, Kaldeassa, Kreikassa, Roomassa, näin myöskin saattaa tapahtua nykyaikaisessa Euroopassa, jollei uskonto täällä heräjä horroksestaan. Juuri tämä herätystyö on teosofian tehtävänä. Länsimaalainen sivistys on erottamattomasti yhdistynyt kristinuskoon, ja samoin kuin teosofia itämaissa vaikuttaa elähyttävästi ja uudistavasti hindulaisuuteen ja buddhanuskoon, samoin on sen tehtävä länsimaissa palauttaa kristinuskoon sen alkuperäinen henki. Usein arvellaan, että teosofia on uusi uskonto, johon kaikki maailman kansat ovat käännytettävät, mutta tämä on erehdys. Teosofia on ikivanha viisaus, joka on kätkeytyneenä kussakin uskontojärjestelmässä, eikä kenenkään siis tarvitse luopua entisestä uskostaan tullessaan teosofiksi. Teosofiksi tuleminen merkitsee vain syvempää tietoa oman ja muidenkin uskontojen mysterioista.

Teosofian tärkein kutsumus täällä länsimaissa on taas herättää eloon Jeesuksen mysteerit, vakuuttaa ihmisille, että kristinuskollakin on oma salattu puolensa. Kristinuskon on aikojen vieressä alentunut tietämättömien uskonnoksi eikä anna ravintoa ajatteleville ihmisille, filosofeille, joiden äly ei hyväksy sokean uskon mielettömyyksiä. Tämä ei kuitenkaan ole kristinuskon vika, vaan sen syyt ovat ulkonaisissa historiallisissa oloissa. Puhuja teki sen jälkeen selkoa kristinuskon historiallisesta kehityksestä pimeänä keskiaikana. Alkuunsa oli tälläkin uskonnolla ollut salainen oppinsa, jota ei tietämättömille, epäpyhille ilmaistu vaan ainoastaan niille, jotka sen voivat käsittää. Eikä siinäkään kaikki. Korkeampana tätä salaista oppia oli se henkinen tieto, joka saavutettiin Jeesuksen omissa mysterioissa, missä suuri Mestari oli persoonallisena opettajana. Näihin mysterioihin voitiin ainoastaan „täydellisiä“ vihkiä. „Täydellinen“ oli oppisana, joka merkitsi vissiä korkeata henkisen kehityksen astetta.

Evankeliumit kuvailevat kirjaimellisesti Jeesuksen ulkonaista historiaa. Annie Besant lausui, että tämä ulkonainen kuvaus parhaasta päästä on todenmukainen. Pääpiirteet ovat tosia, ainoastaan jotkut yksityiskohdat ovat epähistoriallisia. Raamatunkritikin tehtävänä on erottaa historiallinen totuus lisäyksistä ja väärennyksistä, ja sentähden olisi jokaisen kristityn iloittava tämän tutkimuksen edistymisestä. Kritiikki ei suinkaan voi vähentää evankeliumien sisäistä, henkistä arvoa vaan ainoastaan oikaista niiden ulkonaista muotoa.

Ajattelevalle ihmiselle, joka järjellään koettaa tunkeutua pintaa syvemmälle evankeliumeihin, esiintyy aivan uusi puoli kristillistä totuutta. Hänelle pyhät kirjat eivät enää ole vain pyhän ihmisen uskonaisen elämän historiallinen kuvaus vaan pikenmin suurenmoinen esitys jokaisen ihmisielun sisäisestä kehityksestä täydellisyyteen. Evankeliumit eivät puhu ainoastaan Jeesuksen syntymästä, elämästä ja kuolemasta 2,000 vuotta sitten, vaan Kristuksen synnystä, kasvusta ja ylösnousemuksesta jokaisessa yksityisessä ihmisessä. Kristus on nimittäin ihmisen henkisen elämän symbolinen nimitys, ja Jeesuksen elämän eri merkkitaupokset kuvaavat pyhityksen tien eri asteita, jotka ihmisen on läpikäytävä ja joita kutsutaan viideksi suureksi vihkimykseksi. Kristuksen syntymä vastaa siten ensimmäistä vihkimystä, kaste toista, kirkastus kolmatta, viimeinen ateria neljättä ja ylösnousemus viidettä. Että tämä tapa lukea pyhiä kirjoja ei ole vain tuulesta temmattu, osottavat nämä kirjoitukset itse. Selittäähän Paavali esim. vertauskuvallisesti kertomusta Abrahamista, Saarasta, Haagarista ja Ismaelistä.

Puhuja ryhtyi sitten tarkastamaan muutamia kristillisiä dogmeja ja pyhiä menoja ja antoi niistä okkultisen selvityksen. Lopuksi terotti hän, että mysteerit henkisinä totuuksina aina ovat olleet ja vielä tänäpäivänä ovat olemassa, odottaen niitä opetuslapsia, jotka ovat valmiit. Jeesus ei ole elänyt vain 2,000 vuotta sitten. Hän elää vielä tällä hetkellä ja kutsuu kristityitä seuraamaan häntä ja tulemaan hänen opetuslapsikseen, nyt niinkuin tuonnoin. Aika ja paikka ei esteitä tee. Se Jeesuksen opetuslapsi, joka on astunut kautta vihkimyksen porttien, saa nähdä Herransa ja Mestarinsa kasvoista kasvoihin, saa istua hänen jalkainsa juuressa ja kuunnella hänen suustaan virtaavia jumalallisia sanoja, nyt niinkuin ensimmäisten opetuslasten aikana. Hän kuului adeptien suureen veljeskuntaan, joka on niin sanoaksemme ihmiskunnan pää ja sydän, ja jonka lähettiläs Annie Besant sanoi olevansa.

Kun mahtava puhuja oli vaiennut, kuului kyllä voimakkaita ja kiitollisia suosionosotuksia, mutta sekä näkyi jotta kuului, että tämä vain oli ohimenevä, tavanmukainen ilmaus sille ihmeelliselle tunnelmalle, joka läsnäolijoiden mielen oli vallannut. Kaikki olivat tunteneet seisovansa valtaavan henkisen voiman edessä. Vaikka esitelmän sisällys kaikin puolin oli mieltäkiinnittävä, vaikka itse esitys oli muodollisesti mestarillista ja puhujan käytös ylevä ja vaikuttava, niin tuo ihmeellisyys ja melkeimpä ylikuonnollisuus ei ollut siinä. Annie Besantin erottaa muista puhujista juuri hänen oma kantansa henkisenä ihmisenä. Hän ei ole ainoastaan oppinut ja tietorikas nainen, ei ainoastaan tulinen sielu, joka vakaumuksella ja innolla kannattaa

erityistä maailmankatsomustaan. Hän on jotakin paljon suurempaa. Hän on ihminen, joka *tietää*. Hänellä on todellista tietoa niistä asioista, joista hän puhuu. Hän ei ole kirjoista ammentanut tietonsa Jeesuksen mysteeriosta ja kristinuskon salaisista opeista. Hänen kirjatietonsa silla alalla ovat tosin rikkaat ja arvokkaat, mutta ne ovat vain ulkonaisena kehityksenä sille tiedon ja viisauden jalokivelle, jonka hän on aivan toiselta taholta hankkinut. Kun hän puhuu Jeesuksen mysteeriosta, puhuu hän niistä, sentähden että hän tietää niiden olevan olemassa. Kun hän puhuu Jeesuksesta, puhuu hän jostakin persoonallisesti tuntemastaan.

Tämän vaikutuksen hän tekee (kaikki herkkätuntoiset ja selvänäköiset myöntävät tämän todeksi), ja sentähden hän on puhujana ainoa laatuaan. Hän on todellinen apostoli ja yksi niitä harvoja korkealle kehittyneitä henkiä, jotka meidän ajallamme julkisesti esiintyvät. Onnellinen aikamme ja onnelliset me itse, mikäli ymmärrämme ottaa vaarin siitä, mitä tällä lähettiläällä on ilmoitettavaa.

Pidettyään tiistain aamuna yksityisen kokouksen muutamia opetuslapsiaan varten oli Mrs. Besantilla kello 11 audienssi Ruotsin kuninkaan luona, jolle hän lahjotti kaksi käännettyä teostaan (Den uråldriga visdomen ja Esoterisk kristendom); audienssilla lienee osaksi ollut tekemistä vapaamuurariasioiden kanssa.

Kello 12 oli taas puoleksi julkinen kokous Lääkäriseuran uudessa talossa. Täällä Mrs. Besant ensin piti tunnin kestävän loistavan esitelmän aineesta „Teosofian sanoma maailmalle“, jolloinka hän teki selkoa siitä, mikä kutsumus teosofiassa on sekä uskontoon nähden että taiteeseen, tieteeseen ja yhteiskunnalliseen ja valtiolliseen elämään nähden. Taiteilijalle antaa teosofia ihanteet. Aikamme taide on heikkoa. Tekniikka eli muotopuoli on korkealla, mutta sisällys tyhjämpäivistä. Ja kuitenkin jumalallisesti lahjakkaan taiteilijan on opetettava meitä näkemään sitä kauneutta, jota emme muuten voi tajuta. Taiteilijan tulee olla näkijä ja tietäjä ja häntä tulee kansansa rakastaa, kunnioittaa ja käsillään kantaa. Onnellinen se kansa, jolla on neroja! Meidän aikamme on opittava kohtelevaan nerojaan niinkuin he lahjojensa perustuksella voivat vaatia. Ei minkään taiteilijan olisi sallittava jättää jumalallista kipinänsä alttiiksi, siten että hän olisi pakotettu kullasta kauppaamaan taidettaan. Mitä taas tulee tieteeseen, osotti teosofia, että lähin suuri askel, mikä tieteen on astuttava, on että se kehittää ihmiselimitystä vielä hienommaksi tutkimusaseeksi kuin taidokkain ihmiskäsin tehty työase. Tämä kehittäminen tapahtuu siten, että ihmisessä uinuvia kykyjä elvytetään eloon, lähinnä n. k. astralista selvänäköisyyttä. Kun tieteen harrastajat alkavat harjottaa näitä sisäisiä aistejaan, silloin he pääsevät sen esiripun taakse, joka nyt heiltä sulkee tien. Ja ne teosofit, jotka tässä ovat tienaukaisijoita, voivat näyttää heille suuntaa ja puhua niistä merkillisistä havainnoista, mitä he ovat tehneet. Niinpä mainitsi Mrs. Besant, että ensi vuonna ilmestyy häneltä teos, joka m. m. käsittelee atomien rakennetta sellaisina kuin ne esiintyvät harjaantuneelle selvänäköiselle silmälle. Teos tulee olemaan kuvilla varustettu, ja Mrs. Besant sanoi toivovansa, että se tulisi olemaan hyödyksi kemialliselle tutkimukselle. Kun puhuja tämän esitelmänsä jälkeen oli vastannut muutamiin kysymyksiin, loppui kokous.

Klo 9,46 lähti Teosofisen Seuran väsymätön presidentti yöjunalla matkalle Kristianiaa kohti, ja taas oli häntä asemalla saattamassa suuri joukko ihailijoita. Haihtumattoman muiston jätti hän kaikkien mieleen, joille oli suotu tulla lähemmin tekemisiin hänen kanssaan.

Selvää on, että Annie Besant presidenttinä voi viedä Teosofista Seuraa aavistamattoman suurta ja hyödyllistä tulevaisuutta kohti. Nyt kun sekä ulkonainen että sisällinen, sekä ajallinen että henkinen johto on yksissä käsissä, saattaa liike edistyä tasaisin askelin ja kehittyä sekä henkisessä tiedossa että maallisessa vaikutusvallassa, jos Seura pysyy presidentilleen uskollisena ja suopi hänelle tilaisuutta palvella totuuden asiaa sillä voimalla ja kyvyllä, mikä hänellä on. Ja se näkyy tosiaan olevan melkoista suurempi kuin tavallisen ihmisen. Valkoisen veljeskunnan jäsenenä ja sen lähettiläänä hänellä onkin tehtävä, johon eivät arki-ihmisen kyvyt riittäisi. Jos vain Teosofinen Seura osaa hyväksen käyttää hänen viisauttaan ja henkistä mahtiaan, on liikkeen merkitys kasvava ihmeteltävästi ja sen työ ihmiskunnan hyväksi tuottava aavistamatonta siunausta.

Mutta keskellä kaikkea suuruuttaan Annie Besant on nöyrän yksinkertainen ja vaatimaton. Hänen olemuksessaan ei ole mitään farisealaisuutta tai henkistä ylpeyttä. Silmin nähtävästi hän tuntee itsensä „publikaaniksi“ ja „syntiseksi“ syntisten joukossa. Hän näkee täydellisyyden kirkkaammassa valossa kuin me muut, ja sentähden hän itsessään vain näkee, kuinka kaukana hän on „Isän täydellisyydestä“.

Eräs Ruotsin kirkon pappi lausui allekirjottaneelle Annie Besantin julkisen esitelmän johdosta: „Ihmeellisiä asioita hän puhui ja ihmeellistä on, jos se niin on . . . eikä hän sanoissaan ollut mitään kristinuskoa vastustavaa . . . ja mikä erityisesti vakuuttaa, on, että tuntee olevansa läpeensä puhtaan ja hyvän ihmisen edessä“. Tämä pappi ei ollut ennen tutkinut teosofiaa, mutta hänen arvostelunsa oli kuin parhaan teosofin.

P. E.